

Model odpowiedzi i schemat oceniania Arkusza I z historii

Zasady oceniania:

- za rozwiązanie zadań z arkusza można uzyskać maksymalnie 100 punktów
- model odpowiedzi uwzględnia jej zakres merytoryczny, ale nie jest ścisłym wzorcem sformułowania (poza odpowiedziami jednowyrazowymi i do zadań zamkniętych)
- za odpowiedzi do poszczególnych zadań przyznaje się wyłącznie pełne punkty
- za zadania otwarte, za które można przyznać tylko jeden punkt, przyznaje się punkt za odpowiedź wyłącznie prawidłową
- za zadania, za które można przyznać więcej niż jeden punkt, przyznaje się tyle punktów, ile prawidłowych elementów (zgodnie z wyszczególnieniem w kluczu) przedstawił zdający
- jeśli podano więcej odpowiedzi (argumentów, cech itp.) niż wynika z polecenia w zadaniu, ocenie podlega tyle kolejnych odpowiedzi (liczonych od pierwszej), ile jest w poleceniu
- jeżeli podane w odpowiedzi informacje (również dodatkowe, które nie wynikają z polecenia w zadaniu) świadczą o zupełnym braku zrozumienia omawianego zagadnienia i zaprzeczają udzielonej prawidłowej odpowiedzi, odpowiedź taką należy ocenić na zero punktów.

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:		SCHEMAT PUNKTOWANIA:					
Numer zadania	Części zadania			Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie				
1.	A.	Na Bliskim Wschodzie. Można również uznać: Żyzny Półksiężyc (ewentualnie – Mezopotamia). Ponadto można uznać określenia (np. zach. część Azji i pln.-wsch. część Afryki).		1 punkt	3 punkty				
	B.	<table> <tr> <th>Okres</th> <th>przed rewolucją neolityczną</th> <th>po rewolucji neolitycznej</th> </tr> <tr> <td>zajęcie będące podstawą egzystencji ludzi</td> <td>zbieractwo myślistwo rybołówstwo</td> <td>rolnictwo (uprawa ziemi) hodowla</td> </tr> </table> Punktacja: - 1 pkt, jeżeli będzie podane co najmniej jedno zajęcie w każdej kolumnie, np. zbieractwo, czy uprawa roli - 2 pkt za poprawne informacje w obu kolumnach (po jednym zajęciu). Uwaga: Informacje dotyczące trybu życia (np. osiadłego, czy koczowniczego) nie są uznawane.	Okres	przed rewolucją neolityczną	po rewolucji neolitycznej	zajęcie będące podstawą egzystencji ludzi	zbieractwo myślistwo rybołówstwo	rolnictwo (uprawa ziemi) hodowla	2 punkty
Okres	przed rewolucją neolityczną	po rewolucji neolitycznej							
zajęcie będące podstawą egzystencji ludzi	zbieractwo myślistwo rybołówstwo	rolnictwo (uprawa ziemi) hodowla							
2.		Fenicjanie Germanowie		1 punkt	2 punkty				

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:		SCHEMAT PUNKTOWANIA:						
Numer zadania	Części zadania			Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie					
3.		<table><tr><td>Ateny</td><td>Sparta</td></tr><tr><td>demokracja</td><td>oligarchia</td></tr><tr><td>ostracyzm</td><td>geruzja</td></tr></table> Punktacja: - 1 pkt także za pełne uzupełnienie tylko jednej kolumny - 2 pkt za odpowiedź w pełni poprawną.	Ateny	Sparta	demokracja	oligarchia	ostracyzm	geruzja	1 punkt	2 punkty
Ateny	Sparta									
demokracja	oligarchia									
ostracyzm	geruzja									
4.		A. bitwa pod Maratonem B. uzależnienie greckich państw-miast przez Macedonię	1 punkt	2 punkty						
5.	A.	Rok 31 p.n.e. Dopuszczalne mniej precyzyjne określenie czasu: II połowa I wieku p.n.e. Do zaliczenia odpowiedzi – wymagane jest podanie odpowiedzi zgodnej z modelem.	1 punkt	2 punkty						
	B.	Wydarzenie uznawane jest za koniec republiki w Rzymie i początek cesarstwa; inne możliwe stwierdzenie: ustanowienie pryncypatu przez Oktawiana Augusta. Punkt można przyznać za wskazanie przełomowego znaczenia wydarzenia w dziejach antycznego Rzymu (koniec jednej epoki i początek drugiej).	1 punkt							
6.		- Podział Cesarstwa na Wschodnie i Zachodnie - Wielka wędrówka ludów - Nieuregulowana kwestia następstwa tronu cesarskiego	1 punkt	3 punkty						
7.	A.	2	1 punkt	4 punkty						
	B.	4	1 punkt							
	C.	3	1 punkt							
	D.	5	1 punkt							
8.	<table><tr><td>Wczesne średniowiecze</td><td>A</td></tr><tr><td>Pełne średniowiecze</td><td>B, C, F</td></tr><tr><td>Późne średniowiecze</td><td>D, E</td></tr></table> Punktacja: 3 punkty za wszystkie poprawnie zamieszczone informacje – po 1 punkcie za każdy poprawnie wypełniony wiersz tabeli.	Wczesne średniowiecze	A	Pełne średniowiecze	B, C, F	Późne średniowiecze	D, E			3 punkty
	Wczesne średniowiecze	A								
	Pełne średniowiecze	B, C, F								
Późne średniowiecze	D, E									

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:													
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie												
9.		A. Koronacja cesarska Karola Wielkiego B. Pierwszy najazd Mongołów na Polskę	1 punkt	2 punkty												
10.	A.	Opinię zawiera część tekstu nr 1, zaczynająca się po słowach [z <i>Awinionu</i>]. Punkt można również przyznać, jeżeli zdający przepisze tekst po słowach „ <i>odnowy Kościoła</i> ”.	1 punkt	2 punkty												
	B.	„Wielka schizma zachodnia”, możemy również uznać „schizma zachodnia”.	1 punkt													
11.	A.	Podane zdanie jest prawdziwe.	1 punkt	3 punkty												
	B.	Miasta były: - ośrodkami produkcji rzemieślniczej - miejscami handlu/wymiany (jarmarki, targi). Za każdy z tych elementów odpowiedzi po 1 punkcie. Ważny jest sens merytoryczny wypowiedzi. Nie należy uznawać odpowiedzi opisujących administracyjną bądź kulturową rolę miast.	2 punkty													
12.	A.	1	1 punkt	3 punkty												
	B.	4	1 punkt													
	C.	2	1 punkt													
13.		<table><tr><td></td><td>Wydarzenie</td><td>Skutek (następstwo)</td></tr><tr><td>1</td><td>Śmierć cesarza Henryka II</td><td>(B) Koronacja Bolesława Chrobrego</td></tr><tr><td>2</td><td>Zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Brandenburgię</td><td>(A) Utrata Pomorza Gdańskiego przez Władysława Łokietka.</td></tr><tr><td>3</td><td>Wojna trzynastoletnia</td><td>(D) Prusy Krzyżackie lennem Polski</td></tr></table> Punktacja: za każde poprawne zestawienie – po 1 punkcie.		Wydarzenie	Skutek (następstwo)	1	Śmierć cesarza Henryka II	(B) Koronacja Bolesława Chrobrego	2	Zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Brandenburgię	(A) Utrata Pomorza Gdańskiego przez Władysława Łokietka.	3	Wojna trzynastoletnia	(D) Prusy Krzyżackie lennem Polski	1 punkt	3 punkty
	Wydarzenie	Skutek (następstwo)														
1	Śmierć cesarza Henryka II	(B) Koronacja Bolesława Chrobrego														
2	Zajęcie Pomorza Gdańskiego przez Brandenburgię	(A) Utrata Pomorza Gdańskiego przez Władysława Łokietka.														
3	Wojna trzynastoletnia	(D) Prusy Krzyżackie lennem Polski														
14.		sztuka romańska: rysunek 2 i 3 sztuka gotycka: rysunek 1 i 4 Za każde poprawne zakwalifikowanie rysunku – 1 pkt.	1 punkt	4 punkty												
15.	A.	Jadwiga	1 punkty	3 punkty												

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:					
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie				
	B.	Przykładowe odpowiedzi: - spowodował ograniczanie pozycji monarchy - spowodował wzrost znaczenia politycznego stanu szlacheckiego - zapoczątkował ewolucję ustroju państwowego od monarchii stanowej do Rzeczypospolitej szlacheckiej. Uwaga: należy uznać także inne odpowiedzi, o ile są one zgodne z prawdą historyczną. Za każdą poprawną odpowiedź po 1 punkcie.	2 punkty					
16.		Odpowiedź powinna uwzględniać dwie kwestie: 1. Humanści renesansowi bardzo krytycznie oceniali czasy średniowieczne (jako okres ciemny, nacechowany barbarzyństwem, całkowicie zmarnowany, pośredni pomiędzy antykiem a czasami, w których żyli). 2. Humanści renesansowi byli zafascynowani kulturą antyczną i przekonani, że dopiero jej odrodzenie w czasach, w których oni żyli, stworzyło warunki do dalszego rozkwitu kultury. Punktacja: za każdy z tych argumentów (niezależnie od konkretnego sformułowania) po 1 punkcie.		2 punkty				
17.		(a) Albrecht Hohenzollern (b) Zygmuntowi I (Staremu) (c) Prus (Książęcych) Za poprawne wpisanie każdej informacji – 1 punkt, za 3 poprawne informacje – 3 punkty.		3 punkty				
18.		<table><tr><td>Religie</td><td>chrześcijaństwo, islam, judaizm</td></tr><tr><td>Wyznania (konfesje)</td><td>katolicyzm, prawosławie, luteranizm</td></tr></table> Punktacja: - 1 pkt za poprawne wypełnienie jednego wiersza tabeli - 2 pkt za odpowiedź w pełni poprawną. Nie przyznajemy pkt, jeżeli odpowiedź zawiera błąd.	Religie	chrześcijaństwo, islam, judaizm	Wyznania (konfesje)	katolicyzm, prawosławie, luteranizm		2 punkty
Religie	chrześcijaństwo, islam, judaizm							
Wyznania (konfesje)	katolicyzm, prawosławie, luteranizm							

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie
19.		Możliwe odpowiedzi: – wzrost zapotrzebowania na artykuły rolne (żywność) w Europie Zachodniej (wzrost demograficzny, urbanizacja) – rewolucja cen – korzystny dla Polski układ cen, rosnąca opłacalność produkcji i eksportu – rozwój techniki żeglugi – powstanie technicznych możliwości przewozu dużych, a więc opłacalnych ładunków – chęć zysku. Punktacja: - za jedną odpowiedź – 1 pkt - za dwie odpowiedzi – 2 pkt. Można uznać inne, merytorycznie poprawne odpowiedzi wyjaśniające <u>uwarunkowania</u> rozwoju gospodarki folwarcznej w Polsce.		2 punkty
20.		C		1 punkt
21.	A.	Ziemia smoleńska, siewierska, czernihowska; lewobrzeżna Ukraina z Kijowem i Zaporozże (można uznać odpowiedź: lewobrzeżna Ukraina).	1 punkt	2 punkty
	B.	Część Inflant po rzekę Dźwinę (można uznać odpowiedź: Inflanty).	1 punkt	
22.		1 – B, 2 – A, 3 – E, 4 – D, 5 – C.		1 punkt
23.	A.	Od XIX wieku.	1 punkt	2 punkty
	B.	Manufaktura – produkcja rękodzielnicza, fabryka – produkcja zmechanizowana. Za poprawną odpowiedź – 1 pkt. Innych odpowiedzi podkreślających, np. wyższą wydajność pracy, lepszą organizację, <u>nie uznajemy, gdyż pytanie dotyczy techniki, a nie warunków i efektów jej stosowania.</u>	1 punkt	
24.		Odpowiedź powinna wyraźnie podkreślać, że idea naturalnych, przyrodzonych, niezbywalnych praw człowieka oraz idea umowy społecznej jako źródła władzy, nie dadzą się logicznie pogodzić z istotą władzy dziedzicznej, absolutnej, nieograniczonej. Za poprawną argumentację – 1 pkt.		1 punkt
25.	A.	Konfederacja barska.	1 punkt	3 punkty

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie
	B.	Argumenty: - chronologia (czas, który upłynął od śmierci króla Augusta III) - stosunek do króla Augusta III - cele konfederacji: obrona wiary (reakcja na kwestię dysydencką) - cele konfederacji: obrona ustroju - nawiązanie do aresztowań przywódców opozycji (antyrosyjskiej i antykrólewskiej) - nawiązanie do obecności wojsk rosyjskich w Polsce - podczas zawiązania konfederacji targowickiej Karol Radziwiłł już nie żył. Punktacja: - za każdy argument po 1 punkcie, za 2 argumenty 2 punkty.	2 punkty	
26.		podpis nr 3		1 punkt
27.	A.	I rozbiór – 1772 r., II – 1793 r., III – 1795 r.	1 punkt	2 punkty
	B.	1. Prusy, 2. Austria, 3. Rosja.	1 punkt	
28.	A.	5	1 punkt	4 punkty
	B.	2	1 punkt	
	C.	1	1 punkt	
	D.	4	1 punkt	
29.	A.	W stopniu największym - w Królestwie Polskim (zabór rosyjski). W stopniu najmniejszym - w zaborze pruskim. Punktacja: za każdą informację po 1 punkcie. Uwaga: Nie przyznajemy punktu za wskazanie zaboru pruskiego, jeżeli zostanie utożsamiony tylko z jego częścią, np. z Poznańskiem, dotyczy to również uzasadnienia w pkt B.	2 punkty	4 punkty

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:									
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie								
	B.	W Królestwie Polskim w okresie 1870 – 1905 areał folwarków zmniejszył się o 10 %. W zaborze pruskim, w porównywalnym okresie, w mniejszym stopniu (w Poznańskim tylko o 2%, na Pomorzu Gdańskim o 6%), czyli w całym zaborze (różnych jego częściach) spadek nastąpił średnio o 4%. W Galicji (zabór austriacki) nastąpił spadek o 7%. <u>Dlatego zabór austriacki nie może być brany pod uwagę.</u> Punktacja: - 1 pkt – za przytoczenie odpowiednich danych statystycznych dotyczących jednego z zaborów - 2 pkt – jeżeli odpowiedź będzie, w sposób udokumentowany, odnosiła się do obu zaborów.	2 punkty									
30.		<table><tr><th>Zabór</th><th>Nazwy</th></tr><tr><td>austriacki</td><td>Uniwersytet Jagielloński, stańczycy, „polski Piemont”</td></tr><tr><td>pruski</td><td>Komisja Kolonizacyjna, Hakata, Kulturkampf</td></tr><tr><td>rosyjski</td><td>X Pawilon, generał-gubernator, „Kraj Przywiślański”</td></tr></table> Punktacja: za poprawne wpisanie do jednego wiersza tabeli dwóch nazw – 1 punkt. Uwaga: wpis do wiersza tabeli musi być merytorycznie bezbłędny.	Zabór	Nazwy	austriacki	Uniwersytet Jagielloński, stańczycy, „polski Piemont”	pruski	Komisja Kolonizacyjna, Hakata, Kulturkampf	rosyjski	X Pawilon, generał-gubernator, „Kraj Przywiślański”		3 punkty
Zabór	Nazwy											
austriacki	Uniwersytet Jagielloński, stańczycy, „polski Piemont”											
pruski	Komisja Kolonizacyjna, Hakata, Kulturkampf											
rosyjski	X Pawilon, generał-gubernator, „Kraj Przywiślański”											
31.	A.	<u>Tekst nr 1:</u> uwłaszczenie chłopów (lub wsi). Za poprawną odpowiedź 1 punkt. <u>Tekst nr 2:</u> reforma rolna (lub parcelacja wielkich majątków). Za poprawną odpowiedź 1 punkt.	2 punkty	3 punkty								
	B.	Możliwe odpowiedzi: - Różnica wynikała z odmiennego kontekstu historycznego. - Ponadto różnica może wynikać z odmiennego charakteru tekstu (publicystyka, wystąpienie sejmowe). Do zaliczenia wystarczy jedna odpowiedź.	1 punkt									
32.	A.	Okres złamania demograficznego przypada na lata 1912 – 1926.	1 punkt	4 punkty								

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:													
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie												
	B.	Punkty przyznajemy tylko wówczas, gdy zdający udzielił poprawnej odpowiedzi na pkt A. Przykładowe przyczyny: - I wojna światowa (straty będące skutkiem I wojny światowej) - rozpad imperium (ubytki terytorialne Rosji) - przewrót bolszewicki - wojna domowa - terror bolszewicki. Punktacja: za wskazanie każdej przyczyny - 1 pkt.	3 punkty													
33.		<table><tr><td></td><td>Wydarzenie</td><td>Skutek (następstwo)</td></tr><tr><td>1.</td><td>Klęska wojenna Niemiec w 1918 roku</td><td>D</td></tr><tr><td>2.</td><td>Podpisanie układu w Rapallo</td><td>B</td></tr><tr><td>3.</td><td>Objęcie władzy przez Hitlera</td><td>C</td></tr></table> Za poprawne uzupełnienie jednego wiersza tabeli – 1 pkt.		Wydarzenie	Skutek (następstwo)	1.	Klęska wojenna Niemiec w 1918 roku	D	2.	Podpisanie układu w Rapallo	B	3.	Objęcie władzy przez Hitlera	C		3 punkty
	Wydarzenie	Skutek (następstwo)														
1.	Klęska wojenna Niemiec w 1918 roku	D														
2.	Podpisanie układu w Rapallo	B														
3.	Objęcie władzy przez Hitlera	C														
34.		1. G. Narutowicz 2. S. Wojciechowski 3. I. Mościcki 4. W. Raczkiewicz		1 punkt												
35.	A.	Za podkreślenie: „W czasach PRL nastąpiło zasadnicze przekształcenie struktury społecznej Polski”.	1 punkt	4 punkty												

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie
	B.	Możliwe do podania argumenty: - wzrost liczebny i procentowy grupy robotników (o 18%) - zmniejszenie się liczebności chłopstwa (prawie dwukrotne) - wzrost liczby inteligencji (czterokrotny) - znaczne zmniejszenie udziału drobnomieszczaństwa i tzw. <i>Innych grup</i> w strukturze społecznej - likwidacja klasy właścicieli kapitałów i majątków ziemskich. Uwaga: uznajemy odpowiedź, jeżeli zdający przytoczy tylko właściwe dane liczbowe ilustrujące tezę. Za każdy z tych argumentów po 1 punkcie.	3 punkty	
36.	A.	konferencja jałtańska	1 punkt	2 punkty
	B.	Argumenty uznajemy tylko w przypadku poprawnej odpowiedzi na pkt A. Istota odpowiedzi powinna zawierać informację/stwierdzenie, że w wyniku ustaleń w Jalcie Polska znalazła się w strefie wpływów ZSRR. Dopuszczalne sformułowania: - Polska utraciła suwerenność - określenie sposobu powołania powojennych władz Polski, co zapewniło objęcie i utrzymanie władzy przez PPR - pozbawienie mocarstw zachodnich możliwości kontroli powojennych wyborów - wykluczenie możliwości powrotu do kraju legalnych władz RP - akceptacja przez mocarstwa zachodnie obecności radzieckich sił zbrojnych i organów bezpieczeństwa w Polsce - przekształcenie terytorium Polski zgodnie z wolą Stalina. Należy uznać także inne odpowiedzi, o ile są one zgodne z prawdą historyczną.	1 punkt	
37.		(a) 1947 (b) Polską Partią Robotniczą (c) Polskie Stronnictwo Ludowe Za poprawne odpowiedzi po 1 punkcie.		3 punkty

ZADANIE:		MODEL ODPOWIEDZI:	SCHEMAT PUNKTOWANIA:	
Numer zadania	Części zadania		Punkty za poszczególne części zadania	Punkty za całe zadanie
38.		^a Cyrankiewicz [Józef] ^b Gomułka [Władysław] ^c Polska Zjednoczona Partia Robotnicza Za każdą poprawną identyfikację po 1 punkcie. W podpunkcie ^c należy uznawać tylko pełną nazwę.		3 punkty
39.	A.	1952	1 punkt	2 punkty
	B	1976	1 punkt	
40.		Możliwe odpowiedzi: – odzyskanie niepodległości przez te kraje – wyzwolenie spod hegemonii radzieckiej – otwarcie na Zachód i zapoczątkowanie procesu integracji z Europą Zachodnią. Należy uznać także inne, tożsame znaczeniowo, odpowiedzi. Do zaliczenia zadania wystarcza jedna prawidłowa odpowiedź.		1 punkt